

181/1999 Sb.
SDĚLENÍ
Ministerstva zahraničních věcí
Změna: 369/1999 Sb.

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 15. října 1985 byla ve Štrasburku přijata Evropská charta místní samosprávy. Jménem České republiky byla Evropská charta podepsána ve Štrasburku dne 28. května 1998. S Evropskou chartou vyslovil souhlas Parlament České republiky. Prezident republiky ji ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Rady Evropy dne 7. května 1999. Při ratifikaci Evropské charty bylo učiněno následující oznámení: "Česká republika se ve smyslu článku 12 odst. 1 Evropské charty místní samosprávy ze dne 15. října 1985 považuje být vázána 24 (dvaceti čtyřmi) odstavci I. části Charty, z toho 13 (třinácti) odstavci uvedenými v článku 12 odst. 1 Charty.

Necítí se býti vázána těmito ustanoveními:

Článek 4 - odstavec 5

Článek 6 - odstavec 2

Článek 7 - odstavec 2

Článek 9 - odstavec 3, odstavec 5 a odstavec 6."

Evropská charta vstoupila v platnost na základě svého článku 15 odst. 2 dne 1. září 1988. Pro Českou republiku Charta vstoupí v platnost v souladu se zněním odstavce 3 téhož článku dne 1. září 1999. Český překlad Evropské charty se vyhláší současně. Do anglického znění Charty lze nahlédnout na Ministerstvu zahraničních věcí a Ministerstvu vnitra.

EVROPSKÁ CHARTA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

Preambule

Níže podepsané členské státy Rady Evropy, přihlízejíce k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy za účelem ochrany a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím; přihlízejíce k tomu, že jednou z metod, jak tohoto cíle dosáhnout, jsou dohody v oblasti správy; přihlízejíce k tomu, že místní společenství jsou jedním z hlavních základů jakéhokoli demokratického zřízení; přihlízejíce k tomu, že právo občanů podílet se na chodu věcí veřejných je jednou z demokratických zásad sdílených všemi členskými státy Rady Evropy; jsouce přesvědčeny, že toto právo lze nejpříměji vykonávat na místní úrovni; jsouce přesvědčeny, že existence skutečně odpovědných místních společenství může vést ke správě, která je jak účinná, tak občanu blízká; jsouce si vědomy, že ochrana a posilování místní samosprávy v různých evropských zemích je důležitým příspěvkem k budování Evropy založené na zásadách demokracie a decentralizace moci; prohlašující, že to vyžaduje, aby existovala místní společenství vybavená demokraticky vytvořenými rozhodovacími sbory a mající vysokou míru autonomie, pokud jde o jejich odpovědnost a způsoby a prostředky její realizace, i zdroje potřebné k tomu, aby této odpovědnosti dostála, se dohodly takto:

Čl.1

Strany prohlašují, že se následujícími články cítí být vázány tak a natolik, jak je stanoveno v článku 12 této Charty.

ČÁST I

Čl.2

Ústavní a zákonné základy místní samosprávy

Zásada místní samosprávy se uzná ve vnitrostátním zákonodárství a tam, kde to připadá v úvahu, i v ústavě.

Čl.3

Pojem místní samosprávy

1. Místní samospráva označuje právo a schopnost místních společenství v mezích daných zákonem na svou odpovědnost a v zájmu místního obyvatelstva upravovat a spravovat podstatnou část věcí veřejných.

2. Toto právo vykonávají rady nebo shromáždění, které jsou složeny z členů svobodně zvolených tajným hlasováním na základě přímého, rovného a všeobecného volebního práva a které mohou mít výkonné orgány, jež jim jsou odpovědné. Toto ustanovení se nijak nedotýká využívání shromáždění občanů, referend nebo jakékoli jiné formy přímé účasti občanů, kde toto využívání dovoluje zákon.

Čl.4

Rozsah místní samosprávy

1. Základní pravomoci a odpovědnost místních společenství stanoví ústava nebo zákon. Toto ustanovení však nebrání, aby se v souladu se zákonem místním společenstvím svěřovaly pravomoci a odpovědnost za konkrétními účely.

2. Místní společenství mají v rámci zákona plnou volnost uplatňovat svou iniciativu v jakékoli věci, která není vyňata z jejich působnosti ani svěřena jinému orgánu.

3. Odpovědnost za věci veřejné obvykle ponese především ty orgány, které jsou občanu nejbližší. Jinému orgánu se odpovědnost svěří tam, kde to odpovídá v rozsahu a povaze úkolu a požadavkům efektivnosti a hospodárnosti.

4. Pravomoci poskytnuté místním společenstvím jsou zpravidla plné a výlučné. Jiný orgán, ústřední či regionální, do nich může zasáhnout nebo je omezit jen stanoví-li tak zákon.

5. Tam, kde jsou pravomoci na ně přeneseny ústředním nebo regionálním orgánem, se místním společenstvím dovolí, aby, pokud to lze, jejich výkon podle svého uvážení přizpůsobila místním podmínkám.

6. S místními společenstvími, pokud to lze, se včas a vhodným způsobem konzultují otázky plánování a rozhodování ve všech věcech, které se jich přímo dotýkají.

Čl.5

Ochrana hranic místních správních jednotek

Hranice místních správních jednotek nelze měnit bez předchozí konzultace s obyvatelstvem dotčených jednotek, provedené pokud možno referendem, kde zákon referendum umožňuje.

Čl.6

Správní struktury a zdroje k plnění úkolů místních společenství

1. Aniž by byla dotčena obecnější zákonná ustanovení, mohou si místní společenství stanovit své vlastní vnitřní správní struktury, aby je přizpůsobila místním potřebám a zajistila účinné řízení.

2. Služební podmínky zaměstnanců místní správy musí umožňovat získávání velmi kvalitního personálu na základě vlastností a kvalifikace; za tímto účelem se zajišťují přiměřené možnosti zvyšování kvalifikace, přiměřené odměňování a přiměřené vyhlídky na postup.

Čl.7

Podmínky výkonu odpovědnosti na místní úrovni

1. Podmínky, za kterých místní volení zástupci pracují, musí umožňovat svobodný výkon jejich funkcí.

2. Tyto podmínky musí umožňovat přiměřenou finanční náhradu výdajů, k nimž při výkonu příslušné funkce došlo, náhradu ušlých příjmů nebo odměnu za vykonanou práci a odpovídající sociální zabezpečení.

3. Funkce a činnosti, které se považují za neslučitelné se zastáváním volené funkce v místě, stanoví zákon nebo základní zásady právní.

Čl.8

Správní dozor nad činností místních společenství

1. Jakýkoli správní dozor nad místními společenstvími lze vykonávat jen tak a v takových případech, jak to stanoví ústava nebo zákon.

2. Jakýkoli správní dozor nad činností místních společenství běžně usiluje pouze o zajištění souladu se zákonem a ústavními zásadami. U úkolů, jejichž plnění bylo na místní společenství přeneseno, však mohou vyšší orgány vykonávat dozor i pokud jde o vhodnost zvolených prostředků.

3. Správní dozor nad místními společenstvími se vykonává tak, aby se zajistilo, že zasahování kontrolujícího orgánu je přiměřené významu zájmů, které má chránit.

Čl.9

Finanční zdroje místních společenství

1. Místní společenství mají v rámci hospodářské politiky státu právo na přiměřené vlastní finanční zdroje, se kterými mohou v rámci svých pravomocí volně nakládat.

2. Finanční zdroje místních společenství jsou úměrné odpovědnosti stanovené ústavou a zákonem.

3. Alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit.

4. Finanční systémy, na nichž se zakládají zdroje, které jsou místním společenstvím k dispozici, musí být natolik různorodé a pružné, aby umožňovaly, že tyto zdroje budou pokud možno stále odpovídat skutečnému vývoji nákladů na plnění úkolů, které místní společenství mají.

5. Ochrana finančně slabších místních společenství volá po zavedení postupů finančního vyrovnávání nebo rovnocenných opatření, jež mají korigovat důsledky nerovného rozdělování potenciálních finančních zdrojů a finančního zatížení, které je třeba z nich hradit. Takové postupy nebo taková opatření nesmějí omezovat volné uvážení, které místní společenství mohou v rámci své vlastní odpovědnosti uplatňovat.

6. S místními společenstvími se vhodným způsobem konzultuje, jak se jim přerozdělované zdroje mají přidělovat.

7. Dotace místním společenstvím se pokud možno předem neváží na financování konkrétních projektů. Poskytování dotací nelikviduje základní svobodu místních společenství uplatňovat v rámci své působnosti volné uvážení.

8. Za účelem získávání úvěru na kapitálové investice mají místní společenství v mezích zákona přístup na národní kapitálový trh.

Čl.10

Právo místních společenství se sdružovat

1. Místní společenství mají právo při výkonu svých pravomocí spolupracovat a v mezích zákona se k plnění úkolů společného zájmu sdružovat s jinými místními společenstvími.

2. Každý stát uzná právo místních společenství být členy sdružení na ochranu a k prosazování jejich společných zájmů a členy mezinárodního sdružení místních společenství.

3. Za podmínek, které mohou být stanoveny zákonem, jsou místní společenství oprávněna spolupracovat se svými protějšky v jiných státech.

Čl.11

Právní ochrana místní samosprávy

Za účelem zajištění svobodného výkonu svých pravomocí a dodržování zásad místní samosprávy zakotvených v ústavě nebo ve vnitrostátním zákonodárství mají místní společenství právo obracet se na soudy.

ČÁST II RŮZNÁ USTANOVENÍ

Čl.12

Závazky

1. Každá strana prohlašuje, že se cítí vázána alespoň dvaceti odstavci části I této Charty, z nichž alespoň deset musí být vybráno z následujících odstavců:

- článek 2,
- článek 3 odst. 1 a 2,
- článek 4 odst. 1, 2 a 4,
- článek 5,
- článek 7 odst. 1,
- článek 8 odst. 2,
- článek 9 odst. 1, 2 a 3,
- článek 10 odst. 1,
- článek 11.

2. Každý smluvní stát při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení oznámí generálnímu tajemníkovi Rady Evropy odstavce vybrané podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku.

3. Kterákoli strana může kdykoli později generálnímu tajemníkovi oznámit, že se cítí být vázána kterýmikoli odstavci této Charty, které podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku ještě nepřijala. Takové následné prohlášení bude považováno za nedílnou součást ratifikace, přijetí nebo schválení stranou toto oznámení činící a tento účinek bude mít počínaje prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

Čl.13

Společenství, na které se Charta vztahuje

Zásady místní samosprávy obsažené v této Chartě se vztahují na všechny druhy místních společenství, která na území strany existují. Každá strana však může při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení výslovně uvést, na které druhy místních nebo regionálních orgánů hodlá působnost Charty omezit nebo které hodlá z její působnosti vyjmout. Může rovněž další druhy místních nebo regionálních orgánů následným oznámením generálnímu tajemníkovi Rady Evropy do působnosti Charty zahrnout.

Čl.14

Poskytování informací

Každá strana poskytne generálnímu tajemníkovi Rady Evropy veškeré důležité informace o zákonných ustanoveních a jiných opatřeních, která přijala, aby vyhověla požadavkům této Charty.

ČÁST III

Čl.15

Podpis, ratifikace a vstup v platnost

1. Tato Charta je otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.
2. Tato Charta vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy čtyři členské státy Rady Evropy vyjádřily v souladu s ustanoveními předchozího odstavce svůj souhlas s tím být Chartou vázány.
3. Ve vztahu ke kterémukoli členskému státu, který svůj souhlas s tím být jí vázán vyjádří následně, vstoupí Charta v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení.

Čl.16

Územní klauzule

1. Kterýkoli stát může při podpisu nebo při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu výslovně označit jedno či více území, na něž se tato Charta bude vztahovat.
2. Kterýkoli stát může prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy kdykoli později rozšířit aplikaci této Charty na jakékoli jiné území v tomto prohlášení výslovně označené. Ve vztahu k takovému území vstoupí Charta v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník takové prohlášení obdržel.
3. Jakékoli prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců může být ve vztahu k jakémukoli území v tomto prohlášení výslovně uvedenému vzato zpět prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi. Zpětvzetí nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí šesti měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto prohlášení obdržel.

Čl.17

Výpověď

1. Kterákoli strana může vypovědět tuto Chartu kdykoli po uplynutí pěti let ode dne, kdy pro ni Charta vstoupila v platnost. Generální tajemník Rady Evropy musí být vyrozuměn šest měsíců předem. Taková výpověď se nedotýká platnosti Charty ve vztahu k ostatním stranám, pokud takových stran není v kterékoli době méně než čtyři.

2. Kterákoli strana může v souladu s ustanoveními předchozího odstavce vypovědět kterýkoli odstavec části I Charty, který přijala, pokud tato strana zůstává vázána počtem a druhem odstavců stanoveným v článku 12 odst. 1. Kterákoli strana, která v důsledku výpovědi některého odstavce již nesplňuje požadavky článku 12 odst. 1, bude považována za stranu, která vypověděla také samu Chartu.

Čl.18

Oznamování

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy

- a) každý podpis;
- b) uložení každé ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení;
- c) každé datum, kdy podle článku 15 vstoupila tato Charta v platnost;
- d) každé oznámení obdržené podle ustanovení článku 12 odst. 2 a 3;
- e) každé oznámení obdržené podle ustanovení článku 13;
- f) každý jiný dokument, oznámení nebo sdělení vztahující se k této Chartě.

Na důkaz toho níže podepsaní, majíce k tomu řádné zmocnění, tuto Chartu podepsali.

Dáno ve Štrasburku dne 15. října 1985 v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění jsou stejně autentická, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy předá ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy.